

Met de organisatie Zon, Zee... Zorgeloos kan je tijdens de zomer het Belgische strand verkennen.

Onbeperkt reizen

Als je een beperking hebt

Dolfijnen spotten op Gran Canaria. Op roadtrip naar Frankrijk. Of zeilen in Nederland. Een fysieke beperking hoeft geen rem te zetten op je reisdromen. An, Jenny, Guy en Kristof vertellen waar je op moet letten als je de wereld wil zien.

TEKST TOON VERLINDEN

'Het is jammer als mensen met een beperking stoppen met reizen en het is ook niet nodig', begint Kristof Steegmans. Hij belandde 23 jaar geleden na een duikongeluk in een rolstoel, maar bleef de wereld verkennen. De ervaringen die hij tijdens zijn omzwervingen opdeed, deelt hij nu via zijn reisorganisatie Wetravel2. 'Mijn advies is: begin weer te reizen en kijk hoe het loopt. Vaak is het niet zo comfortabel of gemakkelijk als thuis, maar dat geldt ook voor gewone reizigers. Bereid je dus voor op een avontuur en er gaat een wereld voor je open.'

Jenny Van Landeghem maakte de klik toen ze hoorde dat ze niet noodzakelijk medische assistentie uit België moest meenemen, maar dat ze het ook ter plaatse kon regelen. Ze besloot samen met haar dochter naar Kenia te reizen met Wetravel2. 'Het was

een prachtige ervaring. De vlucht naar Kenia was best zwaar, maar ter plaatse waren er altijd een assistent en chauffeur aanwezig. Soms gebeurden er onverwachte dingen zoals een kapotte rolstoel of een kamer die niet voldoende was aangepast, maar daar pasten we altijd snel een mouw aan. Natuurlijk loopt niet alles perfect, maar onverwachte gebeurtenissen horen bij een vakantie en dat maakt het juist spannend. Als je positief ingesteld bent, lukt er zoveel meer.'

'Je komt buiten en ziet een andere omgeving', zegt Guy Meeusen die regelmatig met zijn rolstoel op pad gaat en recent nog met zijn vriendin naar Tenerife ging. 'Je sluit je niet langer op en dat is de meerwaarde van reizen.'

Kristof Steegmans voor de Mayatempel van Chichen Itza. Het extra wiel maakt het gemakkelijk om met een manuele rolstoel over oneffen terrein te rijden.

Voorpret

Reizen met een beperking vraagt natuurlijk heel wat extra planning. 'Kijk daar niet tegenop. Je reis samenstellen is leuk, zeker als je ervan uitgaat dat het zal lukken', zegt An Buelens, die met haar rolstoel op roadtrip trok naar Frankrijk. 'En je staat niet alleen: als je wil, zijn er heel wat diensten en organisaties die je kunnen helpen.'

'De meeste vragen die we van aspirant-reizigers krijgen, gaan over toegankelijkheid', zegt Pieter Ghijsels van de dienst Toegankelijk toerisme in Vlaanderen. Zelf loopt hij rond met een stel krukken en buitenshuis rijdt hij met een scootmobiel. Hij legt daarmee meteen de vinger op de wonde: toegankelijkheid is niet voor iedereen hetzelfde. Als je een restaurant belt en vraagt of ze toegankelijk zijn, zeggen ze meestal 'ja', maar ze zien vaak dingen over het hoofd. Ze checken bijvoorbeeld of de deur breed genoeg is voor een rolstoel, maar vergeten dat ook de drempel die voor de deur ligt, een probleem kan zijn. Zelf rondbellen en assertief zijn helpt je een eind op weg, maar je vindt ook heel wat betrouwbare >>>

ZEVEN REISTIPS

Pieter Ghijsels van de dienst Toegankelijk toerisme in Vlaanderen houdt zich in zijn vrije tijd bezig met de website toegankelijkopreis.be, waar hij tips geeft over reizen met een beperking. Zoals:

- 1. Boek vroeg genoeg.** De goed aangepaste plaatsen zijn vaak het snelst volgeboekt.
- 2. Correspondeer met mensen die de accommodatie persoonlijk hebben gezien.** Operators in een callcenter zijn vaak niet op de hoogte van de werkelijke situatie.
- 3. Maak je aandachtspunten concreet.** Wat is er voor jou belangrijk: exacte breedte van deuren of toch vooral het sanitair? Zeg dat duidelijk tegen je gesprekspartner. Zo weet hij of zij concreet waar hij op moet letten.
- 4. Overloop je reis stap voor stap in je hoofd.** Kijk of alles geregeld is. Heb je vervoer bij aankomst? Weet je alles wat je moet weten over de kamer, het restaurant of de bezienswaardigheden?
- 5. Concrete vragen.** Bel je voor meer info? Gebruik dan concrete vragen. Vraag dus niet 'Is de kamer toegankelijk?', maar 'Hoe breed is de deur?' of 'Hoe hoog is de drempel?'.
- 6. Neem je tijd.** Plan alles ruim genoeg. Zo heb je minder stress en is er meer tijd om onverwachte omstandigheden op te vangen.
- 7. Medicatie.** Controleer op voorhand de productnaam van je vertrouwde medicijn. In het buitenland kan je medicatie immers onder een andere merknaam bekend staan.

OP HET VLIEGTUIG

Europese luchthavens moeten je gratis de nodige assistentie geven om je vliegtuig of overstap te halen. Als je op het vliegtuig zit, is de vliegtuigmaatschappij verantwoordelijk voor alle hulp. De maatschappij mag je trouwens geen extra kosten aanrekenen voor het vervoer van rolstoelen en hulphonden.

- Bespreek nodige **assistentie** bij het boeken van je vliegtuigticket.
- Je kan je **zitplaats** kiezen. Elke maatschappij heeft haar eigen regels maar als je daaraan voldoet, kan je op voorhand eenvoudig online inchecken. Zoek uit wat voor jou de meest comfortabele plaats is en palm die op tijd in.
- Wil je een **rolstoel** meenemen? Meld dit dan op voorhand aan je reisagent of luchtvaartmaatschappij.
- Heb je een **elektrische rolstoel** met een batterij? Doe dan navraag, want niet elk type batterij mag op een vliegtuig.
- Vloeibare medicatie, injectienaalden en lucht- en zuurstofflessen in je **handbagage** zorgen voor extra problemen. Bespreek dit bij de boeking en zorg voor een Engelstalig medisch attest.
- **Kom ruim op tijd.** Als je op tijd bent, mag je normaal als eerste aan boord.

EN MET EEN AUDIOVISUELE BEPERKING?

Ook met een audiovisuele beperking kan je op reis. Toerisme Vlaanderen bracht de brochure *100 jaar Grote Oorlog* ook uit voor bezoekers met een visuele beperking en je kan er zelfs een voorgelezen versie van downloaden. Ook musea doen hun uiterste best. Zo kan je op plaatsen als het Fotomuseum of het MAS een rondleiding met een gebarentolk boeken. In het Magrittemuseum in

Brussel kan je dan weer een tablet lenen waarop heel wat werken in gebarentaal worden uitgelegd. Ook reisorganisaties zoals *Wetravel2* denken aan mensen met een visuele of auditieve beperking. Afhankelijk van de noden regelen ze dan bijvoorbeeld assistentie op de luchthaven of boeken ze hotels of uitstappen die minder druk zijn zodat je je reis op je eigen tempo kan beleven.

Guy Meeusen verkent Tenerife met de handbike.

informatie op het internet. Blijf je bijvoorbeeld in eigen land, dan bestaan er voor Vlaanderen verschillende interessante brochures die je gratis kan downloaden op visitflanders.com/toegankelijkheid. De info op die site gaat van tips voor daguitstappen en toegankelijke vakantieverblijven tot kant-en-klare thematische reisbrochures voor mensen met een beperking. Zo kan jij ook eindelijk zonder zorgen de Vlaamse kust verkennen of deelnemen aan de activiteiten van *100 jaar Grote Oorlog*. De vraag naar die info stijgt ook: 'Met de vergrijzing stijgt het aantal minder mobiele mensen en hebben steeds meer mensen belang bij een goede toegankelijkheid', verduidelijkt Pieter. 'Met dit ruime aanbod aan activiteiten kunnen ze blijven reizen.' Wetravel2, de reisorganisatie van Kristof Steegmans, helpt je bij de organisatie van reizen naar bestemmingen zoals Aruba, Tenerife of Kenia. Maar ook bestemmingen dicht bij huis, zoals het strand van Oostende, zitten in hun portfolio. De planning van zo'n reis begint altijd met een vraaggesprek. 'Bekijk daarom op voorhand hoeveel zorg je nodig hebt en met welke vragen je worstelt', geeft reiziger An mee. 'Lijst alles op. Zo verlies je tijdens het gesprek zelf niets uit het oog.' Na het gesprek maakt de organisatie een pakket op maat en regelen ze toegankelijke hotels, assistentie, transfers of hulpmiddelen. Het heeft een meerwaarde om de planning van je reis af en toe uit handen te geven: 'Door een organisatie in te schakelen die de omgeving kent, doe je eens wat anders dan de dijk op en af rijden', getuigt Guy die in Tenerife ging handbiken en een vulkaan bezocht.

Label of niet

Labels helpen je ook een eind op weg tijdens je zoektocht naar een geschikte slaapplek. Zo kregen

veel accommodaties een toegankelijkheidslabel van Toerisme Vlaanderen. Een A-label of een A+-label geeft aan dat ze best wel toegankelijk zijn. 'De labels garanderen een basistoegankelijkheid', zegt ervaringsdeskundige An. 'Al blijft het zinvol om op voorhand zelf contact op te nemen met de accommodatie om te horen of alle ruimtes ook voor jouw specifieke situatie toegankelijk zijn. Wellnessruimtes of speelzalen vallen bijvoorbeeld niet altijd onder de controle van dat label.'

Ook nieuwe overnachtingsvormen zoals Airbnb hebben een label 'toegankelijk voor rolstoelen'. Al moet je het in dat geval zeker navragen: mensen geven daar immers zelf aan of ze hun slaapplek toegankelijk vinden of niet. 'Wij hebben een aantal keer via Airbnb een slaapplek geregeld in Frankrijk', geeft An aan. Het maakt dat je op originele plaatsen kan overnachten die vaak centraal gelegen zijn. Guy voegt er nog aan toe dat daarnaast veel restaurants of cafés met een sticker van een rolstoel aangeven dat ze toegankelijk zijn, maar dat bereikbare toiletten toch vaak een struikelblok zijn. 'Dan kan je het café wel binnen, maar ligt het toilet in een kelder.' Vraag het dus na als dat voor jou een aandachtspunt is.

Familie met drempelvrees

Vaak ligt de drempel om op reis te gaan niet bij de persoon met de beperking, maar bij de familie of vrienden. Zij geloven niet in het slagen van een (avontuurlijke) reis. Stel hen maar gerust: een reis met beperking kan er helemaal hetzelfde uitzien als een gewone reis. Het hoeft ook niet duurder te zijn. Als je een persoonlijk assistentiebudget (PAB) hebt, kan je dat inzetten om assistentie te regelen op reis. Om kosten te kunnen inbrengen, moet het contract

'Je reis samenstellen is zo leuk, zeker als je ervan uitgaat dat het zal lukken.'

Tips voor daguitstappen, bijvoorbeeld in Gent (foto), en kant-en-klare reisbrochures vind je op visitflanders.com/toegankelijkheid.

met de assistent wel gekend zijn bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (vaph.be). Vraag dit dus goed na voordat je vertrekt. Je kan dan alle meerkosten inbrengen die de assistentie met zich meebrengt. Denk aan overnachtingen en vliegtuigtickets, maar ook aan toegangskaartjes of maaltijden. 'Het nadeel met een PAB,' voegt Pieter Ghijssels nog toe, 'is dat die maar voor een beperkt aantal mensen beschikbaar zijn en het jaarlijks beschikbaar budget vrij nipt berekend is. Dat maakt dat het lang niet voor iedereen een oplossing is.' 'Zorg en begeleiding blijven een knelpunt', geeft Pieter toe. 'Soms willen mensen met een beperking ook eens met iemand anders op pad gaan dan met hun familie of vrienden. Er zijn wel mogelijkheden om reisbegeleiding te regelen, maar die zijn beperkt.' Een assistentie 24u/24u kan bijvoorbeeld, maar het prijskaartje loopt dan wel op. Gelukkig bestaan er ook lokale initiatieven. Zo heeft de provincie Limburg een dienst voor opvang en assistentie waarmee ze vrijwilligers zoeken om met jou op pad te gaan. En in juli en augustus is er het project *Zon, zee... Zorgeloos* dat acht plaatsen aan de Belgische kust toegankelijk maakt met de rolstoel. Heb je altijd al eens in de zee willen rijden met een 4x4 rolstoel? Grijp dan je kans!

Focus op wat wél kan

Reizen met een beperking hoeft dus zeker niet anders te zijn dan een gewone reis. Toch is dat nog vaak wel het geval. Kristof: 'Bij traditioneel zorgtoerisme ligt de nadruk soms te veel op medische zorg, terwijl veel mensen met een fysieke beperking het liefst gewoon willen reizen zoals iedereen. Daarom ligt de focus bij reizen steeds meer op wat je nog wél kan en niet op wat je niet kan. Zo gaat er een nieuwe wereld voor je open, want je kan echt meer doen dan je denkt.' <<

DE MEEST TOEGANKELIJKE REISBESTEMMINGEN

Lonely Planet stelde een lijstje op met de tien meest toegankelijke vakantiebestemmingen ter wereld. Vijf daarvan liggen in Europa.

BARCELONA

Tachtig procent van de metrostations en honderd procent van de bussen zijn rolstoel-toegankelijk. Wist je dat rolstoelgebruikers vooraan mogen aanschuiven in de rij naar de Sagrada Família?

www.bit.ly/toegankelijkbarcelona

SICILIË

Sicilië heeft met de Etna de grootste actieve vulkaan van Europa. Maar mensen met een beperking kunnen er ook gaan duiken, 4x4 rijden, vissen of olijfolie maken. Wist je dat hier twee wereldrecords gebroken werden? De eerste persoon met dwarvlaesie die 59 meter diep dook en de eerste blinde vrouw die 41 meter diep dook.

www.bit.ly/toegankelijksicilie

MANCHESTER

Manchester heeft effen, brede voetpaden en drempelloos is de norm voor winkels, restaurants en cafés. Ook het nabijgelegen Peak District National Park heeft goede voorzieningen voor mensen met een beperking.

www.mdpag.org.uk (Manchester)

www.bit.ly/toegankelijkpeakdistrict (Peak District)

LJUBLJANA

Veel toegankelijke cultuur in de Sloveense hoofdstad. Met het treintje geraak je zo in het kasteel van Ljubljana, de stad is goed aangelegd en veel van de beroemde bruggen zijn rolstoeltoegankelijk gemaakt.

www.bit.ly/toegankelijkslovenie

WENEN

Een historische stad, maar dan wel een waar de kasseien en voetpaddrempels zijn verwijderd. Het centrum is plat en compact en ook veel musea en publiekstrekkingen zijn volledig toegankelijk.

www.bit.ly/toegankelijkwenen

MEER INFO?

- www.toegankelijkkopreis.be: info en getuigenissen over reizen met een beperking.
- www.visitflanders.com/toegankelijkheid: bekijk zeker ook de uitgebreide brochures.
- www.wetravel2.be: reisorganisatie specifiek voor mensen met een fysieke beperking.
- *Zon, zee... Zorgeloos*: met de rolstoel de zee in: www.intro-events.be/nl/projecten/zon-zee-zorgeloos

Heb jij ook een beperking en heb je nog meer reistips?
Mail naar magazine@pasar.be